

Која је моја улога у инклузивном образовању?

ШКОЛА + ДОМ ЗДРАВЉА + ЦСР + ЛОКАЛНА САМОУПРАВА + МЕДИЈИ + ...

Дарко и другари

**СВИ СМО МИ У ИСТОМ ТИМУ.
СВАКО ОД НАС ЈЕ У НЕЧЕМУ ДОБАР И НЕЗАМЕЊИВ!**

Република Србија
Министарство просвете, науке и
технолошког развоја

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Мрежа подршке инклузивном образовању у Србији

Мрежа подршке инклузивном образовању (МИО) настоји да, кроз повезивање различитих стручњака и актера образовања, омогући размену и ширење добре инклузивне праксе у свим образовним установама у Србији.

МИО обухвата 14 модел школа и преко 120 стручњака - практичара из образовних установа, просветних саветника, инспектора и представника невладиних организација широм Србије - са доказаним успехом у укључивању деце/ученика из осетљивих група у редовно образовање и обезбеђивању њиховог напредовања у учењу и осамостаљивању за живот у заједници. **МИО** нуди стручну подршку свим заинтересованим установама и појединцима који имају тешкоће у прилагођавању приступа и укључивању деце из осетљивих група у образовање или желе да унапреде своју инклузивну образовну праксу.

**Позовите нас и подржите
квалитетно укључивање деце из осетљивих група
у образовање.**

e-mail: iomreza1@gmail.com mobtel: +381 64 555 0229
<http://www.mrezainkluzija.org/>

Пројекат „Унапређивање образовања у Србији кроз развој Мреже подршке инклузивном образовању“ усмерен је на развој одрживе мреже професионалне подршке инклузивном образовању, подршку Министарству просвете, науке и технолошког развоја и школама за унапређивање инклузивног образовања у Србији, промовисање добрих пракси инклузивног образовања и пружање директних професионалних услуга установама и појединцима којима је подршка потребна.

Пројекат „Унапређивање образовања у Србији кроз развој Мреже подршке инклузивном образовању“ реализује Мрежа подршке ИО у партнерству са Канцеларијом УНИЦЕФ-а у Београду и Министарством просвете, науке и технолошког развоја, а уз финансијску подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ).

Инклузивно образовање *или*

Како је до јуче немогуће постало могуће?

Стара парадигма

Деца са сметњама у развоју и друга деца из осетљивих група отежано уче и са њима треба радити на посебан начин и у издвојеним групама (специјална одељења или школе) – искљученост и индивидуални приступ.

Проблем је у особи - успорен развој или тешкоће у учењу приписују се сметњи тј. особи и ради се на ублажавању или отклањању сметње, како би деца могла да се уклопе у друштво.

Пружање подршке усмерено је на сметњу, а одлука и одговорност за њено ублажавање или отклањање налази се искључиво у рукама појединих стручњака.

Подршка се пружа кроз лечење, рехабилитацију или специјалну едукацију - особа се прилагођава друштву.

Последице

Особа постаје социјално и економски зависна од других.

Друштво показује сажаљење и пружа заштиту кроз милосрђе и добротинство.

Социјална искљученост – ексклузија.

Нова парадигма

Свако дете може да учи и најбоље учи и напредује када је укључено у природну вршњачку групу (редовне школе) – укљученост и индивидуализовани приступ.

Проблем је у друштву - успорен развој или тешкоће у учењу приписују се ограничењима у окружењу и ради се на њиховом отклањању како би се деца укључила у друштво.

Пружање подршке усмерено је на особу у целини и ослања се на јаке стране и способности, а решења се траже у прилагођавању окружења и приступа, кроз интерсекторску сарадњу.

Подршка се пружа кроз образовање и стварање услова за самосталан живот у заједници - друштво се прилагођава особи.

Последице

Особа развија самосталност и одговорност за живот у заједници.

Друштво уважава различитости и поштује људско достојанство кроз остваривање људских права.

Социјална укљученост – инклузија.

Инклузија је и подршка појединцу и добит за заједницу.

Неке чињенице о инклузивном образовању

1. Свако дете може да учи и напредује

- Када смо усмерени само на дијагнозу или сметњу, не видимо јаке стране и капацитете особе.
- Уколико смо усмерени само на ограничења, не сагледавамо различите могућности за развој.
- Ако смо усмерени само на постојеће образовне програме и захтеве, не уважавамо индивидуалност и дете.

Да ли сте знали?

- Преко 50% деце са сметњама у развоју и инвалидитетом је ван образовног система (ОЕЦД 2007).
- Основну школу завршава само 37% Рома и 74% деце са села.

Свако дете има право на подршку и образовање у природној вршњачкој групи.

Образовање је стварање најбољих услова за учење и развој.

Закон о основама система образовања и васпитања Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013) утврђује: Право на образовање и једнакост (члан 6); Забрану дискриминације (члан 44); Могућност образовања по индивидуалном образовном плану у редовним школама (члан 77) - <http://www.mpn.gov.rs/dokumenta-i-propisi/zakoni/obrazovanje-i-vaspitanje/504-zakon-o-osnovama-sistema-obrazovanja>

2. Проблем је у нама и у друштву

- Када смо, из било ког разлога, уверени да неко дете нешто не може да научи, најчешће оно то и не успева.
- “Оно што је добро за нас - добро је и за све друге!” - уколико делујемо из таквог уверења, негирамо разлике и нехотице угрожавамо друге.
- Ако је наше окружење уређено према мерилима већине, оно неминовно садржи ограничења за мањину.

Да ли сте знали?

- Особа која је рођена без руку и ногу може да научи да вози скејт, плива и сурфује на води.
- Особа са сметњама из спектра аутизма може да научи страни језик гледајући ТВ.

Уочавање и уклањање ограничења у окружењу чини га подједнако доступним за све.

Укључивање сваког детета у образовање је први корак ка потпуној друштвеној инклузији.

На основу антидискриминационих закона Републике Србије, Заштитник грађана и Повереник за заштиту равноправности су дали низ препорука за отклањање мањкавости у раду органа јавне власти / <http://www.ravnopravnost.gov.rs> и <http://www.ombudsman.rs> / и закључили: „Едукација и сензибилизација особа без инвалидитета је неопходна како би разумели појам дискриминације, постали свесни њеног постојања и себе у улози дискриминатора у неким ситуацијама“.

3. Одговор је у прилагођавању окружења и приступа

- Када год станемо пред неком препреком у окружењу, иза ње ће остати нека група угрожене деце.
- Уколико неуспех у раду са децом приписујемо њима, угрожавамо свој професионални развој и своју струку.
- Ако је наше окружење такво да може да прихвати и подстиче само неке, нашим нечињем да се оно промени и ми постајемо саучесници у дискриминацији.

Да ли сте знали?

- Тринаестогодишњи дечак Дарко, корисник је колица и ученик је редовне школе. Заједно са другарима учествује у свим наставним и ваннаставним активностима и за себе каже да је “најсрећнији дечак у граду!”

Позитиван став према инклузији и прихватање детета је довољан услов за његово напредовање.

Уклањање архитектонских баријера, примена асистивне технологије, прилагођавање услова и метода омогућили су да редован образовни систем буде доступан деци из осетљивих група.

Запослени у образовању и другим релевантним установама одговоре на питања о прилагођавању окружења и приступа могу пронаћи и у најновијим публикацијама:

- Приручник за планирање и писање индивидуалног образовног плана (МПНТР и DILS Пројект, 2012)
- Приручник за прилагођавање приступа образовању ученика из осетљивих група са примерима добре праксе (у припреми)

4. Циљ је образовање и осамостаљивање за живот у заједници

- Када немамо поверење да особа може да обави неки задатак, она и не добија шансу да се докаже.
- Ако смо уверени да нека деца боље уче у изолованим условима, она не добијају прилику да се припреме за живот у заједници и нађу своје место у њој.
- Уколико наше окружење подршку своди на заштиту и доброчинство, оно зависност ставља испред самосталности.

Да ли сте знали?

- Уз примену савремене технологије свет рада је постао доступан свима.
- НАСА циљано запошљава особе са сметњама из спектра аутизма да мотре на промене у нашој васиони.

Степен развоја сваке заједнице процењује се и преко степена остварености друштвене инклузије.

Свако од нас је у нечему посебан и добар, а уз добро осмишљену и координирану подршку у образовању и запошљавању свако може постати равноправан и користан члан друштва.

При осмишљавању подршке за осамостаљивање особа из осетљивих група поред развоја инклузивног образовања неопходно је радити и на

- Деинституционализацији и унапређивању заштите деце из осетљивих група <http://www.inkluzija.gov.rs>
- Стварању услова за примену Закона о запошљавању особа са инвалидитетом http://www.nsz.gov.rs/live/nudite-posao/podrska-poslodavcima/zaposlite_osobu_sa_invaliditetom.cid224

Мрежа подршке инклузивном образовању

Мрежу подршке данас чини преко 120 стручњака - практичара из образовних установа, просветних саветника из Школских управа Министарства просвете, инспектора и представника невладиних организација широм Србије - са доказаним успехом у укључивању деце из осетљивих група у редовно образовање и обезбеђивању њиховог напредовања у учењу и осамостаљивању за живот у заједници.

Пружање подршке, на захтев установа и појединаца, обухвата следеће услуге:

- **Давање информација и објашњења путем телефона или електронске поште и вебсајта**
- **Организовање посета установи или активностима/часовима, ради пружања подршке у**
 - **организацији рада установе или рада појединих тимова**
 - **прилагођавању приступа и укључивању деце у вршњачку групу**
 - **изради и примени индивидуалног образовног плана (ИОП)**
- **Реаговање на основу молбе родитеља/старатеља за подршком или приговора о кршењу права детета**
- **Стручна подршка установи, родитељу/старатељу, Интерресорној комисији у доношењу одлуке о образовању детета.**
- **Акредитоване обуке за запослене у установама за 2014/2015 годину**
 - **Инклузивно образовање и индивидуални образовни план, кат. бр. 287**
 - **Аутистични спектар, хиперактивност, сметње моторике и слуха – Стратегије прилагођавања наставе, кат. бр. 282**
 - **Мотивација и психолошки принципи учења, кат. бр. 403**

Како се обратити за добијање подршке?

Подршку можете добити директним обраћањем Мрежи путем телефона **+381 64 555 0229** (радним данима од 10 до 16 часова) или слањем мејла на адресу **iomreza1@gmail.com**. Образовне институције се за добијање подршке могу обратити и просветним саветницима при надлежним Школским управама Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

На ваш захтев за подршком одговориће неко од стручњака Мреже и предложиће вам вид подршке који је најадекватнији за решавање вашег проблема.

Зависно од вида подршке, трошкове ангажовања стручњака Мреже покрива Министарство, установа или они могу бити делимично или у потпуности покривени из текућих пројеката Мреже.

**Да ли смо сметња или
подршка инклузивном образовању?**

▶ **То је наш и ваш избор!**

Позовите, подржите, придружите нам се.

Мрежа подршке ИО у Србији

e-mail: iomreza1@gmail.com

mobtel: **+381 64 555 0229**

www.mrezainkluzija.org

(Дарко и другари – само једни од хероја инклузије у Србији
ученици ОШ „Соња Маринковић” из Новог Сада)